

**”Kan man klicka på en knapp
och få ett intyg?”**

Klinisk utbildning Örebro 15-16 maj 2025
MedCUL pia.strand@med.lu.se

LUNDS
UNIVERSITET

Vad vill vi uppnå med utbildning av handledare?

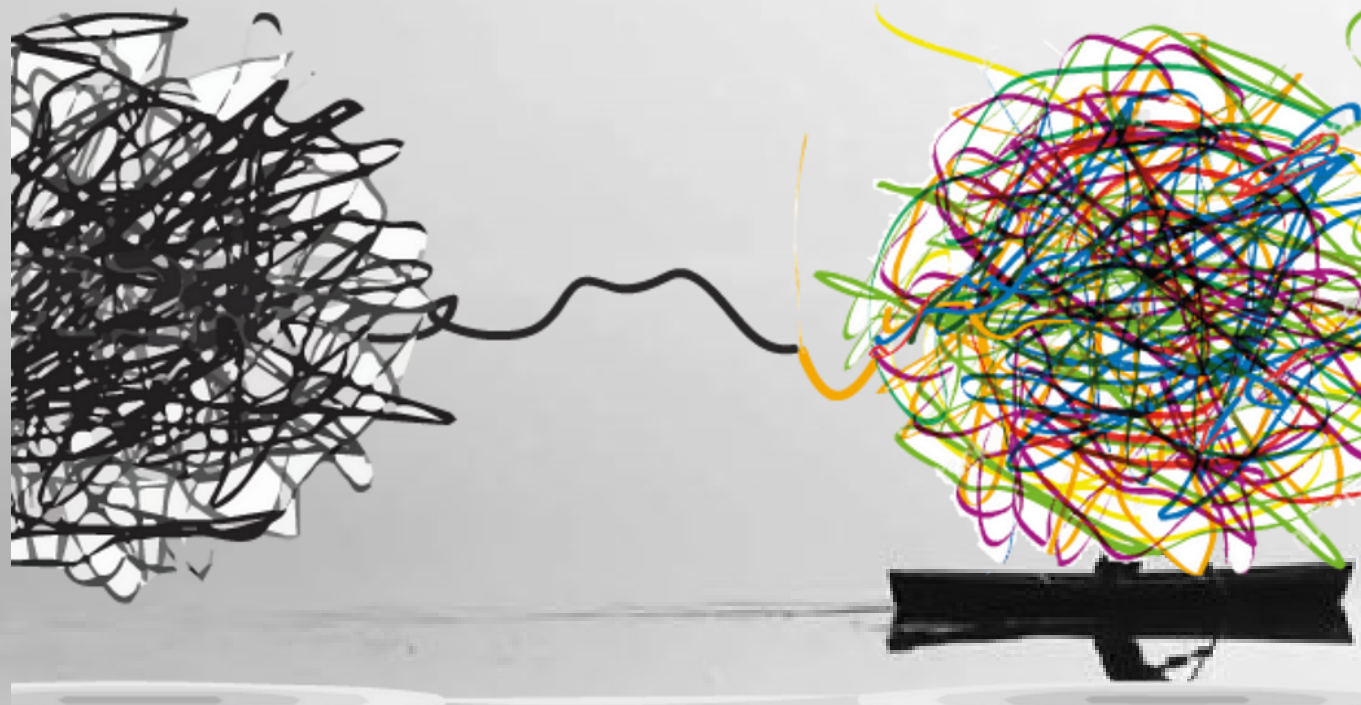
Hur få mål och mening i vår färd och göra handledarutbildning modan värd...

LUNDS
UNIVERSITET

om vi vill påverka handledning och lärande i den kliniska vardagen...

...ett så kallat **"wicked problem"** – ett svårfångat komplext problem

(Kitto m.fl 2025, Cleland et al., 2018; Eoyang & Mennin, 2019)

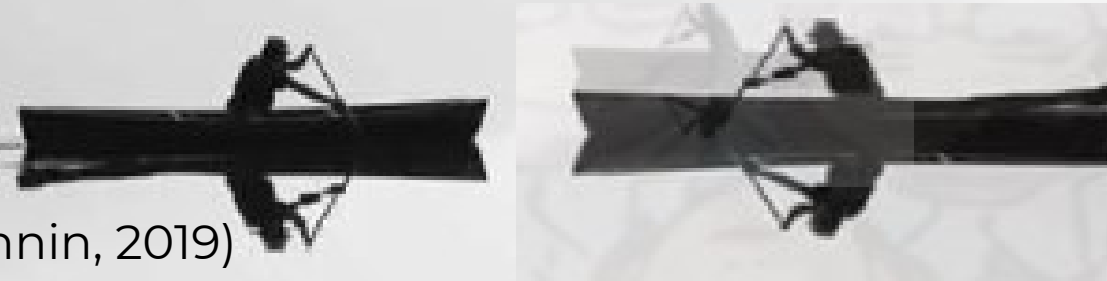

LUNDS
UNIVERSITET

Vad är ett "wicked problem" ett svårfångat komplext problem

- handlar mindre om individer
- involverar en mängd olika kulturer & miljöer & aktörer
- aktualiserar olika motstridiga intressen, sociala hierarkier
- ett problem sedan länge
- en typ av lösning genererar nytt problem

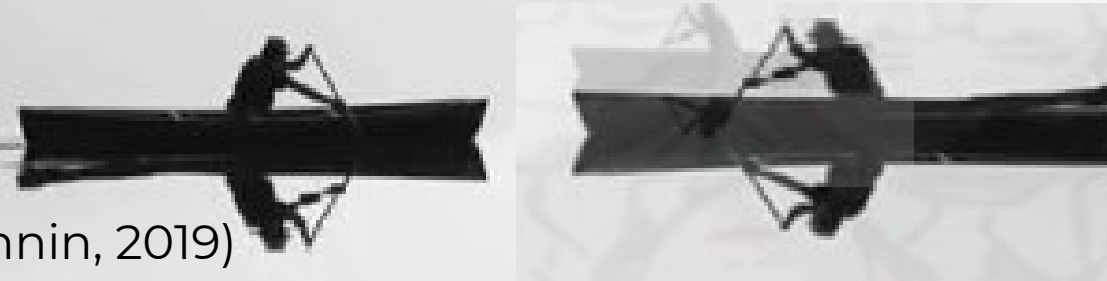
(Kitto m.fl 2025, Cleland et al., 2018; Eoyang & Mennin, 2019)

1. Varför ett "wicked problem"
- ett så svårfångat komplext problem?

2. Exempel på försök att tackla detta

(Kitto m.fl 2025, Cleland et al., 2018; Eoyang & Mennin, 2019)

3. Vi behöver tänka tillsammans!

LUNDS
UNIVERSITET

1. Varför så "wicked"?

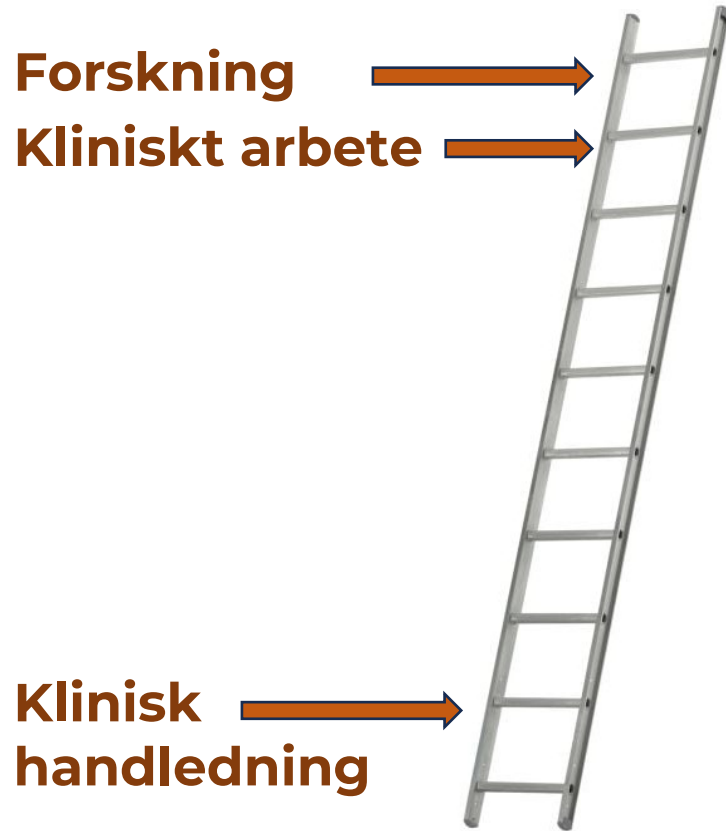

(Steinert et al., 2017; AlHaqwi & Taha, 2015; Fantaye, et al., 2022; Leslie, 2014; Sabel et al., 2014; Steinert et al., 2016; Berman et al., 2012; Steinert et al., 2019; Bartle & Thistlethwaite, 2014; Greenberg, 2018; Irby & O'Sullivan, 2018; Strand 2015; 2017)

LUNDS
UNIVERSITET

Långsiktiga effekter uteblir

...det handlar om hur klinisk handledning värderas

Trots ansträngningar så fortsätter klinisk handledning att ha låg status!

Global utmaning

Manifesteras i den sociomateriella kulturen

LUNDS
UNIVERSITET

(Fantaye et al., 2022; Lee et al., 2023 Elmberger et al., 2019; Lankveld et al., 2017; Steinert et al., 2019)

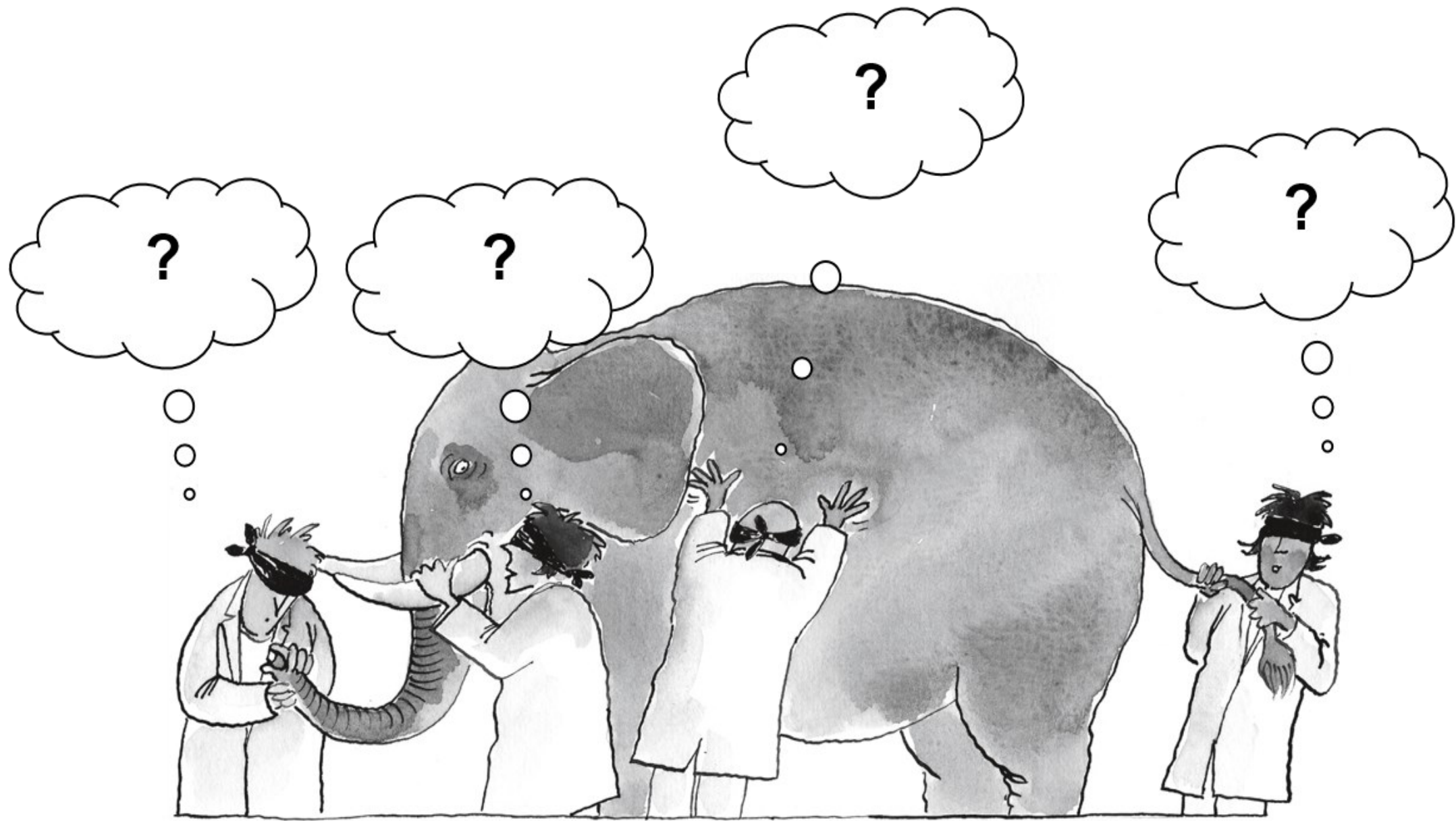
Handledningens låga status = ekvilibrium?

(Mennin, 2010; Kitto m fl 2025)

LUNDS
UNIVERSITET

The Elephant in the dark (Rumi 1200-talet)

Bild: Ursula Wilby

2. Exempel

på försök att tackla denna wickedness

Genom att ta på sociokulturella glasögon

1. Synliggöra lärandekulturer

Workplace affordances

2. Underlätta lokala initiativ

Individual och relational agency

(Billett 2001)

LUNDS
UNIVERSITET

The Asch experiment (Solomon Asch 1951)

1. Synliggöra lärandekulturen

- fenomenet konformitet & "groupthink"
- svårt att bryta mönster
- "jag gör som de andra gör..."
- Styrs av inte alltid uttalade normer och värderingar,

the hidden curriculum - den dolda, informella läroplanen

Men våra bästa kollegor är inte ekon av oss själva

(Irby et al., 2010; Ramani & Leinster, 2008; Janis 1982; Hafferty and Castellani 2011)

LUNDS
UNIVERSITET

HUSET – ett spel om lärandekultur

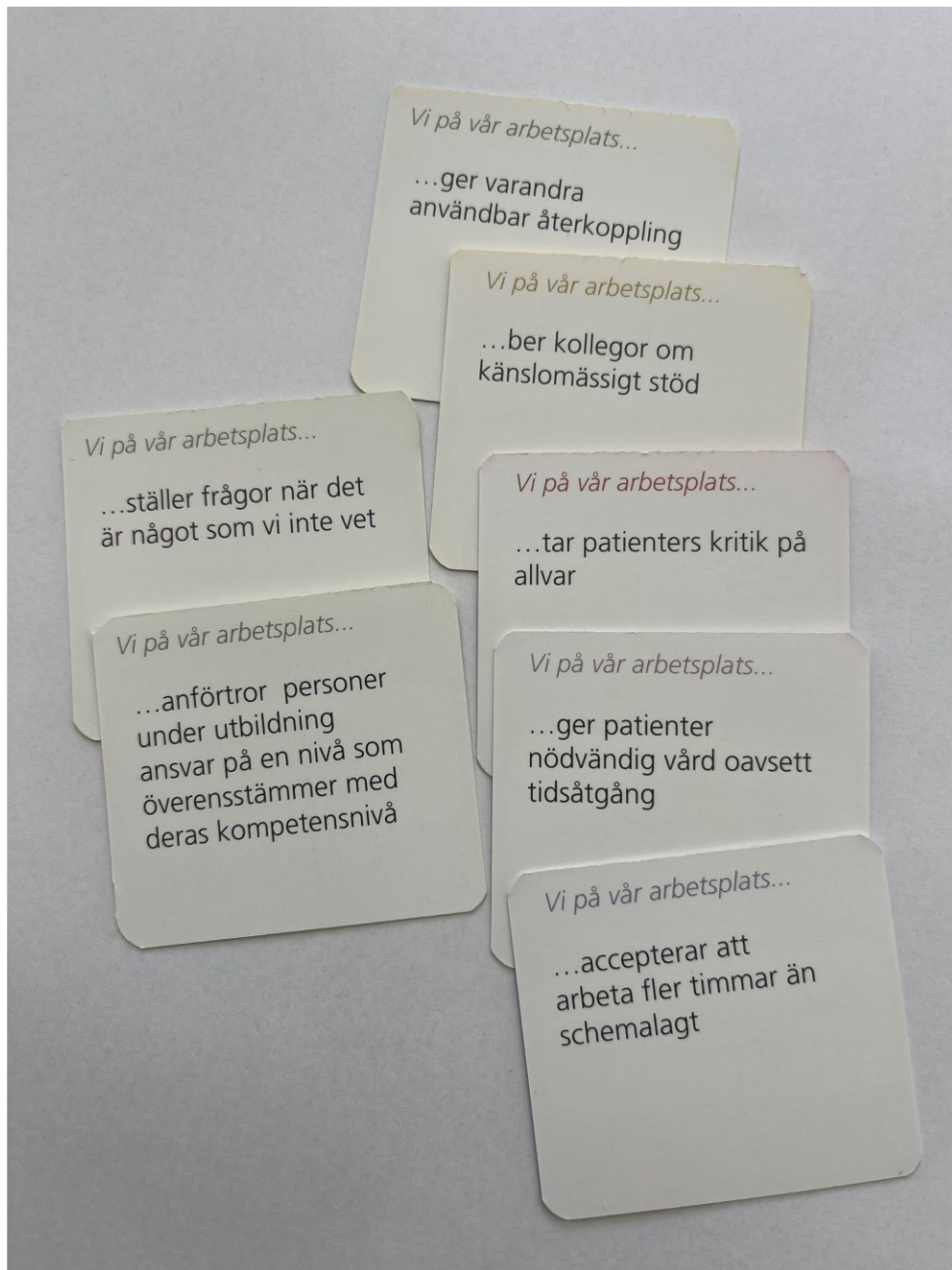
Kan användas för att tänka tillsammans

Kartlägga normer och värderingar som råder på en arbetsplats,

Hur ser det ut nu?
Hur vill vi ha det?
Hur ska vi nå dit?

"Huset"

2. Underlätta egna, lokala insatser

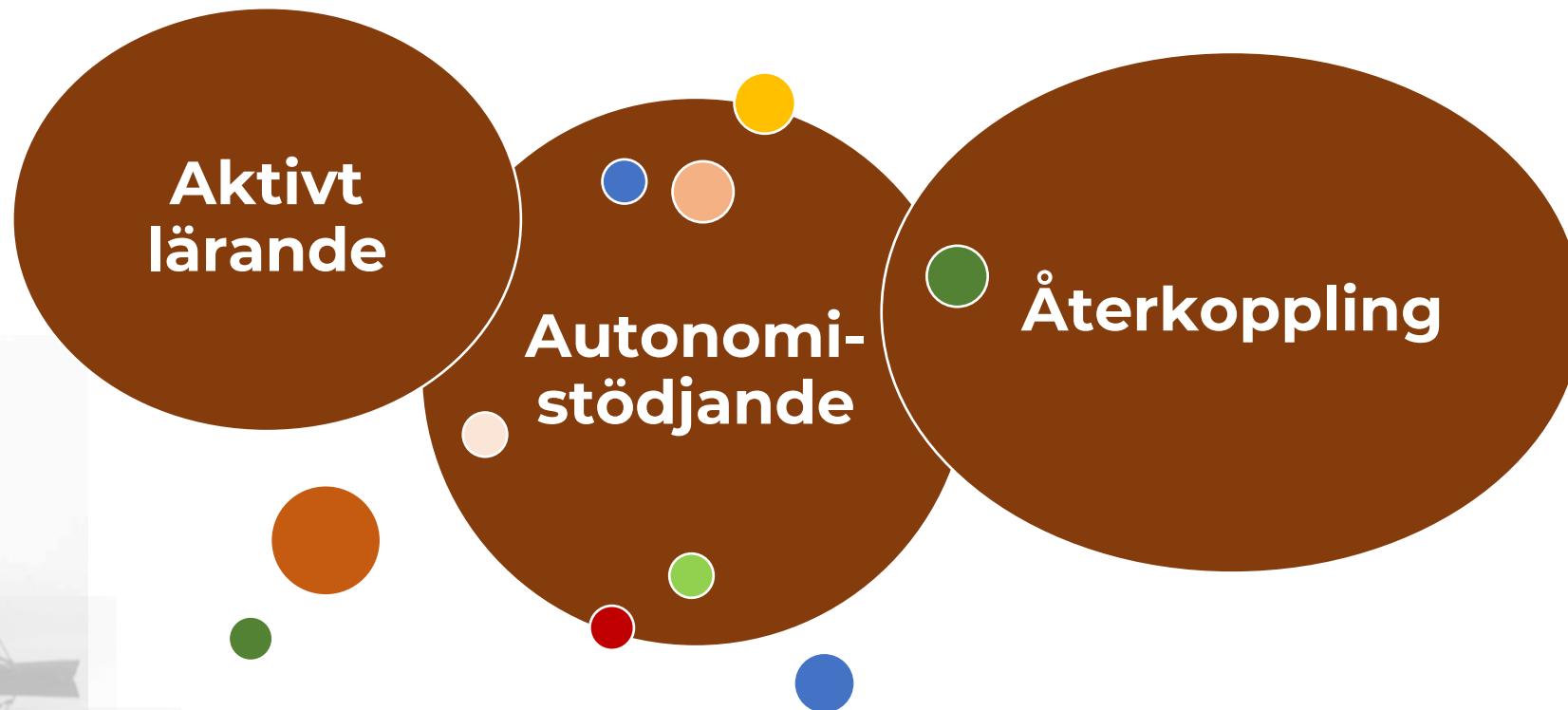
Erbjuda material, resurser som

- kan användas på arbetsplatsen
- www.kliniskhandledning.se
- stimulerar utveckling av självständigt och kritiskt "team-tänk"
- kurser som förbereder för att själv utbilda

LUNDS
UNIVERSITET

2. Bygger på specifika förhållningssätt till lärande och handledning

Autonomi- stödjande förhållningssätt

"Cognitive apprenticeship"

utveckling av mästare-lärling mot
partnerskap, dialog

utforskar och synliggör tänkande
bakom handlingar

(Collins m.fl 1991)

LUNDS
UNIVERSITET

Autonomi- stödjande förhållningssätt

Stimulerar till att

- använda det man redan kan
- sätta upp egna mål,
- självständigt söka lösningar,
utveckla resonemang
- ifrågasätta utgångspunkter för
handlingar

0:00 / 4:01

Diskutera tre & tre i två minuter
användbar återkoppling?
Autonomi stödjande förhållningssätt?
Dialog?

LUNDS
UNIVERSITET

Alternativa förhållningssätt

www.kliniskhandledning.se

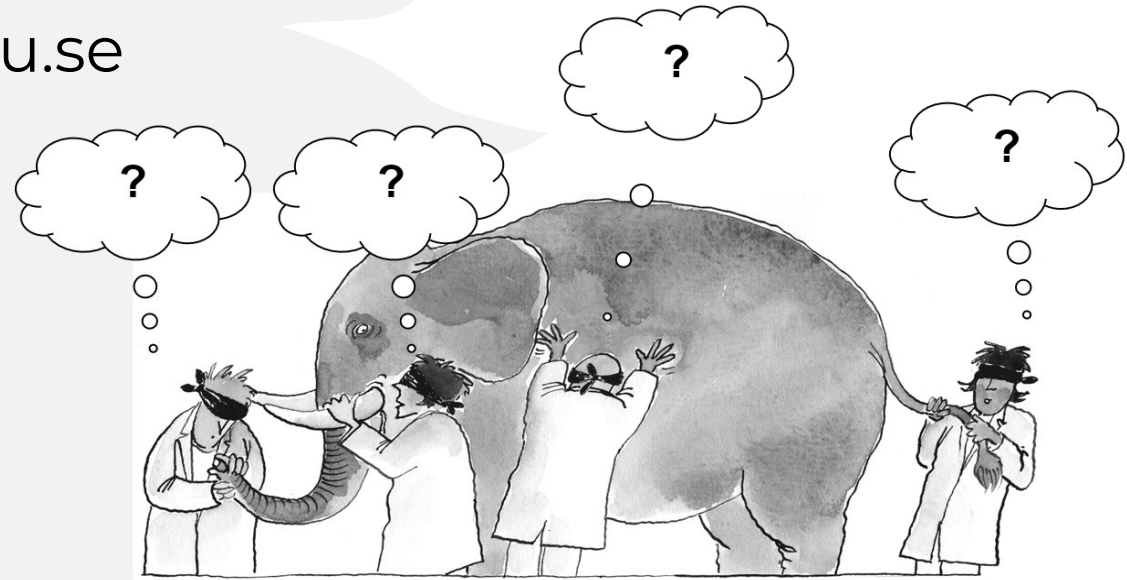
Sammanfattningsvis...

**”Kan man klicka på en knapp
och få ett intyg?”**

LUNDS
UNIVERSITET

handledningsspecialist@med.lu.se

The Elephant in the dark (Rumi 1200-talet)

Bild: Ursula Wilby

Tack för uppmärksamheten!

”Bryt upp, bryt upp, den nya dagen gryr
Oändligt är vårt stora äventyr”

Karin Boye